УДК 338.27

Жадан Т.А., м. Харків

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА БАЗІ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ

Розглянуті питання системного підходу до аналізу економічної діяльності підприємств. До компонентів системи віднесені цільова, забезпечуючи та переробна підсистеми.

It is considered the questions of the system approach to the analysis of economic activées of the enferprise. Target, providing and proœssing subsystems are aitributed to componenfs of sysfem.

В умовах формування ринкової економіки однією з актуальних проблем є проблема прогнозування розвитку виробництва промислової продукції [1]. Основу прогнозування становить аналіз виробничої діяльності підприємства. Якість прогнозування залежить від якості аналізу. Одним із шляхів підвищення рівня омічного аналізу е використання наукових підходів, зокрема системного підходу [2]. В даному випадку підприємство являє собою систему, до основних компонентів якої відносяться цільова, забезпечуючи та переробна підсистеми.

Цільова підсистема направлена на виробництво продукції, виконання робіт та надання послуг. Рівень попиту залежить від таких факторів як потреба, ціна та доходи населення. Аналізуючи потребу, слід враховувати призначення товару, його термін експлуатації. Відрізняють продукцію виробничого призначення та продукцію особистого споживання. В деяких галузях продукцію використовують в обох напрямках: соняшникова олія є сировиною для виробництва маргарину, майонезу, лаків, фарб тощо. В той же час, вона відноситься до готової продукції як продукція харчування людини.

Забезпечуюча підсистема направлена на правове, методичне, ресурсне забезпечення переробної підсистеми. Правове забезпечення здійснюється

згідно існуючого законодавства та нормативних актах, присвячених різноманітним питанням функціонування та розвитку виробництва. Методичне забезпечення базується на існуючих нормативно-методичних документах міждержавного, державного та фірмового рівня. При цьому документи нижчого рівня не повинні суперечити документам вищого рівня.

При прогнозуванні розвитку виробництва в забезпечуючій підсистемі значне місце посідає аналіз ресурсного забезпечення. Він дозволяє своєчасно забезпечити підприємство всіма необхідними ресурсами, покращити їх використання. До останніх відносяться матеріальні, трудові та фінансові ресурси.

Основу аналізу матеріальних ресурсів становить теорія матеріального балансу з використанням ітеративного методу. Цей метод передбачає послідовне визначення потреби спочатку в напівфабрикатах першого входження, потім другого, третього і так до тих пір, поки не будуть враховані всі стадії виробництва.

Однією з особливостей олійно-жирової галузі є комплексне використання сировини. До основної сировини відноситься соняшник, переробка якого здійснюється кількома стадіями. Перша стадія передбачає виробництво нерафінованої олії з одержанням відходів у вигляді лузги (лушпиння) та шроту. Всі три продукції відносяться до товарної продукції. В той же час нерафінована олія є напівфабрикатом для наступної стадії. На другій стадії з нерафінованої олії виробляють рафіновану (дезодоровану) олію з одержанням відходів у формі фосфатного концентрату. Частина рафінованої олії представляє собою товарну продукцію: для споживання населенням, інша частина - напівфабрикат для виробництва на третій стадії саломасу, майонезу. На наступній стадії з напівфабрикатів таких як рафінована (дезодорована) олія, одержують товарну маргаринову продукцію. З урахуванням вище зазначеного формується продуктове дерево комплексного використання соняшника, на основі якого розробляється модель між виробничих зв’язків підприємства. Останню використовують для

формування таблиці вихідних параметрів. Розрахунок показників матеріального балансу здійснюють за допомогою програмного забезпечення Microsoft Office. Для рішення задачі використовують надбудову MS Excel.

Одержані результати визначають рівень забезпечення соняшником розвитку виробництва продукції олійно-жирової галузі.

Переробна підсистема перетворює параметри входу в параметри виходу, тобто здійснює перетворення сировини в готову продукцію. Аналіз показників переробної підсистеми передбачає, передусім, аналіз використання виробничих потужностей. Рівень використання виробничих потужностей залежить від забезпечення сировиною і в останні роки коливається для олійнодобувних виробництв в межах 60–81 %, маргаринових виробництв - 24-26%, жирових виробництв, зокрема саломасу, - 29-37%, майонезу – 44-47%, що свідчить про можливість подальшого розвитку виробництва продуктів переробки соняшнику.

Таким чином, використання системного підходу в аналізі виробничої діяльності дозволяє одержати реальні показники, що відтворюють по-перше, потребу в продукції, по-друге, наявність сировини та по-третє, можливості виробничих потужностей.

Список використаних джерел:

1. Басовский Л.Е Прогнозирование и планирование в условиях рынка. - М.: Инфра-М, 2001. – 260 с. - Серия «Высшее образование».

2. Романов В.Н. Системный анализ для инженеров. – СПб.:, 1998. - 200с.